

“Hoe leer je kinderen een gezonde balans te vinden tussen de fysieke en de virtuele wereld, zodat ze zelf zin en vorm kunnen geven aan hun leven?”

Opdracht

Hieronder staat bij elk van de vier onderwerpen een lessuggestie afkomstig van internet. Bekijk het lesidee dat hoort bij het onderwerp van je groepje.

Bedenk veranderingen en/of aanvullingen die er een les hvo of levensbeschouwing van maken. Houd daarbij rekening met de positieve en negatieve effecten en *bovenstaande doelstelling!*

Zorg voor een duidelijke en leesbare versie op het antwoordblad.

1. het internet als wereldpodium / YouTube

positieve effecten

- **jezelf (durven) laten zien**
- **willen opvallen**
- **dromen over de toekomst**
- **leuke filmpjes kijken**
- **filmpjes delen met anderen**

negatieve effecten

- **te veel laten zien**
- **kwetsbaar zijn**
- **geconfronteerd worden met vervelende filmpjes (seks of geweld)**

lessuggestie: het Lagerhuis (bewerkt naar ‘het Lagerhuis’ www.internetsoa.nl)

doel: leren praten over grenzen

duur: 1 uur

nodig: lokaal met stoelen, kaartjes met stellingen

werkwijze: De opzet is hetzelfde als het TV programma het Lagerhuis. De klas wordt gesplitst in twee tribunes. Dat kunnen stoelen en tafels aan beide kanten van het lokaal zijn met daar tussen een discussieleider. De docent poneert stellingen over filmpjes op internet, waarop iedereen kan reageren.

regels: eerst opstaan, wachten tot je wordt aangewezen door de leraar, dan pas je mening geven over de stelling of ingaan op dat wat iemand anders net gezegd heeft. Joelen en klappen zijn toegestaan!

Stellingen:

- als je een filmpje van jezelf op YouTube zet, ben je niet goed bij je hoofd
 - de beheerder van YouTube mag bepaalde filmpjes verwijderen
 - een liedje zingen voor de camera op YouTube is enger dan een liedje zingen voor de klas
 - als ik per ongeluk iets spannends zie zoals seks of geweld, wil ik het toch zien
 - ...
-

2. de toegankelijkheid van internet

positieve effecten

- iedereen kan altijd en overal op internet
- veel informatie beschikbaar
- snel en makkelijk wereldwijd contact maken

negatieve effecten

- overdaad aan informatie, moeilijk gericht zoeken
- verkeerde of schadelijke informatie
- afhankelijkheid van internet, verslaving

lessuggestie: verslaving (bewerkt naar les 'alcohol' www.huvo-gvj.nl)

Verslaving

Hoe zit het met je internetgebruik?

Leeftijd ... jaar,

0 jongen

0 meisje

Gebruik je wel eens internet?

Waarom wel / niet?

Welke websites bezoek je? En welke sites ken je nog meer?

Hoe oud was je toen je voor de eerste keer op internet ging?

Hoe lang zit je per dag / per week op internet?

Zit je wel eens te lang of te vaak op internet?

Hoe denk je over internet? (waar of niet waar?)

- internet is schadelijk
- van internetten krijg je veel energie
- internet is verslavender dan TV
- iedereen reageert hetzelfde op internet
- vaak en lang internetten is hetzelfde als verslaafd zijn aan internet
- op internet leer je veel
- vaak en lang internetten is slecht voor je lichaam

Waarom raken veel mensen verslaafd aan internet denk je?

Je kan geestelijk en/of lichamelijk verslaafd zijn aan iets. Wat is het verschil? En waar valt internetverslaving onder denk je?

Welke gevolgen heeft vaak en lang internetten? Denk aan lichamelijke en geestelijke gevolgen.

Welke gevolgen heeft een internetverslaving voor de mensen uit de omgeving van de verslaafde?

Stelling: Internetverslaving is net zo ernstig als alcohol- of drugsverslaving. Leg uit!

3. profielsites / Hyves / CU2 / Habbo Hotel

positieve effecten

- experimenteren met de eigen identiteit
- fantaseren over wie je wil zijn
- jezelf laten zien

negatieve effecten

- te veel van jezelf laten zien
- verstoppen achter valse identiteit
- contact verliezen met de realiteit

lessuggestie: Maak een veilig profiel op Internet (www.mijnleerlingonline.nl)

Doelgroep: Groepen 6, 7 en 8

Benodigdheden: pen en papier, (een computer met Internetverbinding)

Toelichting: Vanaf 9 jaar worden kinderen steeds socialer: hun behoefte om voortdurend in contact te zijn met leeftijdsgenoten groeit. Grote kans dat ze belangstelling krijgen voor interactie via het Internet. Kans is ook groot dat ze een profiel maken en dat op Internet zetten. Op sites als [CU2](#) maar ook op [Kindertent](#) (mikkend op een jonge doelgroep) worden kinderen de gekste vragen gesteld, die uitnodigen tot een openhartigheid die meestal niet verstandig is.

Met deze les leert u de leerlingen na te denken over wat ze wel en wat ze niet op Internet zetten of uiten in het contact met vreemden online.

Spreek eerst af dat de kinderen zo min mogelijk persoonlijke informatie verstrekken. Als ze hun naam prijsgeven op Internet, telefoonnummer of zelfs hun e-mail adres, dan zijn ze makkelijk vindbaar in het echte leven. Dat kan vervelend of zelfs gevaarlijk zijn, als iemand kwaad wil.

Onder persoonlijke gegevens verstaan we: je eigen naam (beter is 't om een schuilnaam te nemen), de namen van familieleden, vrienden, etc., telefoonnummers (vast en mobiel), huisadres, de naam van de school, je e-mail adres, het soort werk dat de ouders doen, creditcard info, foto's, wachtwoorden.

De les: Laat de kinderen de volgende vragen beantwoorden. Zeg daarbij dat ze niet verplicht zijn de vragen te beantwoorden. Als ze niet willen antwoorden vullen ze '---' in. De opmerkingen in cursief zijn alleen voor de leerkracht.

- Hoe oud ben je? (voor de leerkracht: leeftijd mag, maar iets jonger of ouder is ook goed)
- Wat is je favoriete zanger?
- Wat is je favoriete zangeres?
- Wat is je favoriete sport?
- Wat heb je onder je bed liggen?
- Wat is het beroep van je vader? (gewenste antwoord: ---, niets invullen dus)
- Wat is je naam? (gewenste antwoord: alleen een voornaam, liever een bijnaam, niet de echte naam)
- Wat is je allergrootste blunder?
- Stomste beroep?
- Wat is je telefoonnummer? (antwoorden verboden)
- Waar kun je heel hard om lachen?
- Wat is je leukste televisieprogramma?
- Televisie of Internet?
- Wat is je e-mail adres? (liever niet noemen)

De leerlingen dienen aan te geven of een vraag te persoonlijk is of niet.

Klassikaal kan ook

U kunt deze oefening klassikaal doen, door elke vraag met de hele groep te bespreken. De vraag is telkens: beantwoorden we deze vraag, ja of nee? De oefening kunt u ook individueel laten doen, door de kinderen de lijst vragen te laten beantwoorden en bij u in te leveren.

4. contact, (internet)vriendschap / e-mail / MSN / chatten

positieve effecten

- wereldwijd lotgenoten vinden
- gericht zoeken op interesse
- makkelijker en openlijker praten
- zelfvertrouwen opbouwen

negatieve effecten

- gaat ten koste van contact in het echt
- ander gedrag door indirect contact, onkwetsbaarheid
- gevoel van (schijn)veiligheid

lessuggestie: MSN-etiquette op zelf ontworpen muismat (www.mijnleerlingonline.nl)

Doelgroep: Groep 8, brugklas

Benodigheden: per groep van 4 een groot vel papier, bij elk vel een dikke stift

Toelichting: Uitgangspunt voor deze les is dat er in de voorafgaande les(sen) al aandacht is besteed aan de voor- en nadelen van e-mail, Internet, chatten en MSN'en.

In deze les komen de leerlingen zelf tot een lijst van 5 afspraken over do's en don'ts op MSN, de MSN-etiquette. Belangrijk is dat de afspraken niet van bovenaf/buitenaf

worden opgelegd maar dat de leerlingen gezamenlijk tot deze afspraken komen. Dit gebeurt met behulp van de 'placemat'.

Thuis of in een tweede les ontwerpen de leerlingen vervolgens een muismat waarop deze regels worden afgebeeld. Wij hebben er een soort verkiezing van gemaakt. Het mooiste ontwerp per klas (wij hebben er 10) gaat naar de finale, een jury kiest daaruit het beste ontwerp en dit wordt uitgevoerd en aan alle 1e klas leerlingen uitgedeeld. Het is ook mogelijk om een inleg muismat aan te schaffen (deze zijn zelfs goedkoper) en de leerlingen hun eigen ontwerp daar in te laten doen.

De les

Voorbereiding: maak groepjes van 4 en geef elk groepje een groot vel papier en een stif. In het midden van het vel papier tekenen ze een groot vierkant (waarin ruimte genoeg voor 5 afspraken die als ze op het bord hangen goed leesbaar zijn). Vanuit elke hoek van het vierkant wordt een lijn getrokken naar de hoek van het papier zodat elke leerling een eigen vak heeft.

Stap 1: Geef de leerlingen de opdracht om in hun eigen vak (het middenvak blijft nog leeg) van de placemat 5 afspraken op te schrijven over wat je wel en niet moet doen als je wilt MSN'en. Geef daarbij aan dat het niet gaat om de praktische en technische zaken maar om 'fatsoensregels' of 'etiquette' (zelf heb ik de link gelegd met maaltijdetiquette, zijnde ongeschreven regels maar wel zo netjes). Belangrijk is dat ze tijdens deze stap voor zichzelf werken en niet met elkaar overleggen.

Stap 2: Geef elk groepje nu de opdracht om uit de afspraken die zij hebben opgeschreven te komen tot 5 afspraken waarvan zij vinden dat deze in het middenvak moeten komen. Laat ze eerst overleggen en daarna pas opschrijven. Zorg dat ze zo groot schrijven dat het leesbaar is als het op het bord hangt.

Stap 3: Laat alle placemats op het bord hangen en kom dmv discussie met de klas tot 5 afspraken die zij het belangrijkste vinden. Enige sturing kan daarbij van pas komen, maar laat zoveel mogelijk uit de leerlingen zelf komen.

Stap 4: Geef als huiswerk op dat ze een muismat ontwerp maken waarop deze afspraken zijn afgebeeld. Een deel van de volgende les kan dan worden besteed aan het kiezen van het ontwerp dat doorgaat naar de finale en/of aan het uitwerken van de muismat 'in het net' (als ieder zijn eigen ontwerp houdt).

Tip: Gebruik consequent het woord 'afspraken' of 'etiquette'. Ze hebben de afspraken immers zelf gemaakt en dan zijn het geen regels. Informeer zo nu en dan of ze zich nog aan de door henzelf gemaakte afspraken houden.